

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

20 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Petru Ursache,

Judecători – Constantin Alerguș, Ghenadie Nicolaev, Iurie Bejenaru, Vladimir Timofti,

a judecat în ședință publică recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Călugăreanu, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013, în cauza penală în privința lui

Tanasev Tudor Vasile,

născut la 20 decembrie 1972, originar din r-nul Nisporeni, s. Milești, domiciliat în r-nul Dubăsari, s. Holercani

și

Sandu Maria Petru,

născută la 02 martie 1959, originară și domiciliată în r-nul Dubăsari, s. Holercani.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1. de la 20 august 2012 - până la 15 august 2013***
(instanța de fond);
- 2. de la 13 septembrie 2013 - până la 05***
noiembrie 2013 (instanța de apel);
- 3. de la 21 ianuarie 2014 - până la 20 mai 2014***
(instanța de recurs ordinar).

Procedura de citare a fost legal executată.

S-au prezentat:

Procurorul Sergiu Crijanovschi care a susținut recursul, solicitând casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței instanței de fond.

Avocatul Balan Valentin, a solicitat respingerea recursului ordinar declarat de acuzatorul de stat, considerându-l neîntemeiat, cu menținerea deciziei instanței de apel.

Inculpații Tanasev Tudor și Sandu Maria fiind înștiințați legal pe

adresele nominalizate în actele cauzei și rechizitoriu în ședința instanței de recurs nu s-au prezentat, însă au depus o cerere prin care au solicitat judecarea cauzei în lipsa lor.

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoreiei Dubăsari din 15 august 2013, au fost condamnați:

- Sandu Maria în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, la amendă în mărime de 300 unități convenționale, echivalentul a 6000 lei.

- Tanasev Tudor în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, la 2 ani închisoare și în baza art. 328 alin. (3) lit.b) Cod penal, la 6 ani și 2 luni închisoare, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în sistemul organelor administrației publice locale pe un termen de 4 ani, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumulul parțial al pedepselor aplicate, definitiv i-a fost stabilită pedeapsa de 6 ani 3 luni închisoare, cu executarea în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în sistemul organelor administrației publice locale pe un termen de 4 ani.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut că, la 23 septembrie 2008, Consiliul local s. Holercani, r-nul Dubăsari, a emis decizia nr.4/4 prin care a dispus scoaterea la licitație, cu scop de înstrăinare, a unui teren cu suprafață de 20 ha, amplasat în extravilanul localității. Potrivit deciziei nominalizate, terenul respectiv cu numărul conturului 56 era pentru curți și construcții. Faptul adoptării deciziei de expunere la licitație a terenului cu suprafața de 20 ha a fost confirmat prin înscrierile efectuate în procesul-verbal al ședinței consiliului din 23 septembrie 2008, unde, sînt efectuate mențiuni că, pentru adoptarea acestei decizii au votat 9 consilieri din totalul de 11 consilieri prezenți la ședință. Ulterior, secretara consiliului Sandu Maria, în baza unei înțelegeri cu primarul Tanasev Tudor, a falsificat decizia nr.4/4 din 23 septembrie 2008, indicînd în aceasta că l-a licitație s-au expus trei terenuri cu suprafața de 3,7806 ha, 13,5375 ha și 22,5043 h, în total constituind - 39,8224 ha, în timp ce Consiliul comunei a dispus expunerea la licitație doar a unui singur teren cu o suprafață de 20 ha. Ca urmare, la 24 noiembrie 2008, primarul s. Holercani, r-nul Dubăsari, Tanasev T. s-a prezentat la biroul notarului privat Cernov Rodica, unde, a încheiat trei contracte de vânzare-

cumpărare cu SRL „Avicoamagro” referitor la terenurile cu suprafața de 3,7806 ha, 13,5375 ha și 22,5043 ha, prezentînd trei copii autentificate a deciziei nr.4/4 din 23 septembrie 2008, pe care erau aplicate amprentele ștampilei umede a primarului s. Holercani și copia corespunde originalului, în care se indicau trei terenuri cu suprafața de 3,8224 ha și nu un teren cu suprafața de 20 ha.

Tanasev Tudor, exercitînd, în baza hotărîrii Judecătoriei Dubăsari din 19 iulie 2007, funcția de primar al s. Holercani, r-nul Dubăsari, fiind, în conformitate cu prevederile art 123 alin.(3) Cod penal, persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și stipularea legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcției autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-ecologice, în perioada lunii iulie 2010, avînd scopul de a favoriza darea în arendă a bunului proprietate publică amplasat în conturul nr. 56 a zonei cadastrale nr.3835, situat în intravilanul s. Holercani, r-nul Dubăsari, de către ÎM „Laef Tobacco Grower” SRL, și-a depășit atribuțiile de serviciu în următoarele circumstanțe.

La 07 iulie 2010, Tanasev Tudor, contrar prevederilor art.4 alin.(5) din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pămîntului nr. 1308 din 25 iulie 1997, care prevede procedura de depunere a solicitării privind obținerea dreptului asupra terenului din proprietatea publică, în lipsa cererii ÎM „Laef Tobacco Grower” care urma să fie înregistrată în cancelaria Primăriei, precum și încălcînd prevederile art. 14 alin.(2) lit.c) a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 cu privire la administrația publică locală, care prevede că consiliul local are următoarele atribuții – darea în arendă a bunurilor domeniului public al statului, în condițiile legii, în lipsa deciziei consiliului local, a încheiat cu ÎM „Laef Tobacco Grower” un contract de arendă, fără număr, a terenului cu suprafața de 22 ha, amplasat în conturul 56 a zonei cadastrale nr. 3835, la prețul de 2 200 lei anual.

Tanasev T., stabilind unilateral în contractul de arendă funciară din 07 iulie 2010 prețul arendei de 2200 lei, care a fost calculat incorect cu încălcarea prevederilor art. 10 al Legii nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pămîntului, a cauzat daune în proporții considerabile (de cel puțin 9120 lei) intereselor publice.

3. Împotriva sentinței a declarat apel avocatul Gherman Eduard în

numele inculpaților Sandu M., Tanasev T., care a solicitat casarea acesteia și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpații să fie achitați de sub învinuirea adusă în săvârșirea infracțiunilor imputate, din motivul lipsei în acțiunile lor a componentei de infracțiune. În argumentarea apelului s-a invocat că vinovăția lui Sandu M. și Tanasev T. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, nu a fost dovedită prin probe suficiente, pertinente, concludente și utile, iar sentința de condamnare pe acest capăt de învinuire este ilegală și neîntemeiată.

Consideră că semnul calificativ „*de doua sau mai multe persoane*”, ca o circumstanță agravantă, poate fi incriminată persoanelor trase la răspundere penală doar în cazul, în care, aceste persoane, săvârșesc aceeași faptă, prevăzută de componența de bază a infracțiunii, dar nu și în cazul când acestea comit fapte diferite. Potrivit materialelor cauzei, inculpatul Tanasev T. nu a participat în calitate de autor sau coautor la confecționarea documentului oficial fals, mai mult ca atât, el nici nu a cunoscut despre această confecționare. Instanța de fond incriminându-i lui Tanasev T. infracțiunea prevăzută de art. 361 Cod penal, nici nu a menționat expres fapta infracțională săvârșită de către acesta. Astfel, instanța le-a incriminat inculpaților fapte diferite prevăzute la art. 361 alin. (1) Cod penal, adică pentru Sandu M. numai fapta de confecționare a unui document oficial fals, iar pentru Tanasev T. doar folosirea unui document oficial fals.

Referitor la învinuirea adusă lui Tanasev T. în baza art.328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal, a menționat că pe acest episod nu a fost dovedită fapta infracțională considerată ca fiind constatată, din care motiv, în acțiunile lui Tanasev T. lipsesc semnele infracțiunii incriminate, iar sentința de condamnare nu poate fi bazată pe presupuneri. Instanța de fond nu a motivat faptul precum că Tanasev T., care exercita funcția de primar al s. Holercani, r-nul Dubăsari, a avut sau nu dreptul să semneze careva contracte. La fel, nu s-a demonstrat că inculpatul, prin acțiunile sale, a cauzat careva daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, nemaivorbind de careva urmări grave. Aceste consecințe prejudiciabile nu au fost supuse probării, necâtînd la faptul că instanța de fond a stabilit un prejudiciu total de 9120 lei, care ar fi fost cauzat bugetului local.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013, a fost admis apelul avocatului Gherman Ed. în numele inculpaților Tanasev T. și Sandu M., casată sentința contestată și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care.

- Tanasev Tudor învinuit în baza art. 328 alin.(2) lit.b), d) și 361 alin.(2) lit.b) și Sandu Maria învinuită în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal, au fost achitați, pe motiv că fapta acestora nu întrunește elementele infracțiunii.

5. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a conchis că, analizând probele prezentate de acuzare, apreciindu-le prin prisma art.101 Cod de procedură penală, consideră că vinovăția lui Sandu M. în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.361 alin.(2) lit.b) Cod penal, iar a lui Tanasev T. în baza art. 328 alin.(2) lit.b), d) și 361 alin.(2) lit.b) Cod penal nu a fost dovedită prin probe pertinente, concludente și utile, administrate în conformitate cu legea procesuală penală, și în acțiunile lor lipsește componența infracțiunilor incriminate.

Instanța a conchis că nu s-a demonstrat că Tanasev T. și Sandu M., în comun acord ar fi acționat intenționat în vederea confecționării, deținerii și folosirii documentelor oficiale false care acordă drepturi sau eliberează de obligații.

La materialele cauzei, sunt anexate deciziile nr.1,2,3 din 20.09.2008 ale asociatului unic al SRL “Avicomagro”, care confirmă faptul că, încă pe data de 20.09.2008, adică cu 3 zile înainte de ziua în care a avut loc ședința Consiliului local Holercani din 23.09.2008, asociatul unic al SRL “Avicomagro” a decis de a participa la licitația ce va avea loc în incinta Primăriei s. Holercani, r-nul Dubăsari, pentru procurarea terenurilor agricole din extravilanul s. Holercani, r-nul Dubăsari, cu suprafețele de 22,5043 – nr. cadastral 3835100410, 13,5375 – nr.cadastral 3835109102, 3,7806 – nr. cadastral 3835109103, adică, deja se cunoștea cele 3 terenuri, totodată aceste terenuri suficient de explicit a fost menționat și în procesul-verbal nr. 1 din 21.10.2008 al ședinței Comisiei de licitație de pe lângă primăria Holercani, semnat de către Președintele comisiei T. Tanasev și membrii comisiei P. Porubin, Gh. Sandu, G. Săndulescu, M. Sandu, S. Ticu, însă, instanța de fond a evitat să se expună în privința acestor documente și le-a lăsat fără nici o apreciere juridică, or, aceste documente foarte concludent dovedesc despre lipsa intenției directe în acțiunile inculpaților, de a confecționa, deține sau folosi

decizia Consiliului local Holercani nr. 4/4 din 23.09.2008, iar din acest motiv, deoarece în acțiunile inculpaților lipsește latura subiectivă a infracțiunii, lipsește și componenta infracțiunii, circumstanță de drept care condiționează excluderea răspunderii penale.

Latura obiectivă a infracțiunii prevăzute la art. 361 Cod penal, este realizată prin săvârșirea unor acțiuni de confecționare, deținere sau folosire a documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații. Săvârșirea infracțiunii *“de două sau mai multe persoane”*, ca o circumstanță agravantă, poate fi incriminată persoanelor trase la răspundere penală doar în cazul, în care, două sau mai multe persoane, săvârșesc aceeași faptă prevăzută de componenta de bază a infracțiunii, dar nu și în cazul când aceste persoane săvârșesc fapte diferite. Conform materialelor cauzei, Tanasev T. nu a participat în calitate de autor sau coautor la confecționarea documentului. Mai mult ca atât, acesta nici nu a cunoscut despre această confecționare. Instanța de fond, incriminându-i lui Tanasev Tudor infracțiunea prevăzută la art. 361 Cod penal, nici nu a menționat expres fapta infracțională săvârșită de către acesta.

Prin urmare, instanța de fond neîntemeiat l-a condamnat cu o încredințare subiectivă, fără a descrie multilateral fapta infracțională săvârșită de către inculpatul Tanasev T.

Prima instanță le-a incriminat inculpaților fapte diferite prevăzute de dispoziția art. 361 alin.(1) Cod penal, adică pentru Sandu M. fapta de confecționare a unui document oficial fals, iar pentru Tanasev T. folosirea unui document oficial fals, iar aceste circumstanțe condiționează imposibilitatea incriminării – *“săvârșirea infracțiunii de două sau mai multe persoane”*.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că, nu poate fi constatată fapta de deținere sau folosire a documentelor oficiale false fără existența unui obiect material, iar instanța de fond a făcut o calificare greșită presupusei fapte prejudiciabile în baza art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal.

Instanța de apel a constatat cu certitudine că Sandu Maria, întocmind a doua Decizie a Consiliului local Holercani nr. 4/4 din 23 septembrie 2008 a Consiliului local s. Holercani, r-nul Dubăsari privitor la trei terenuri de pământ, amplasate în regiunea satului cu denumirile locale de *“Șargoci”*, *“Budăi”* și *“La hotar cu Marcăuți”*, n-a comis infracțiunea prevăzută la art.361

Cod penal, deoarece dînsa n-a introdus în această Decizie careva date denaturate, care nu ar fi corespuns adevărului, dar a reprodus anume Hotărîrea Consiliului local Holercani despre scoaterea la licitație și vinderea celor 3 loturi de pămînt.

Faptul că dînsa a întocmit 2 decizii cu același număr, nu poate fi considerată o falsificare a documentelor oficiale, or, dînsa a comis o greșeală la întocmirea documentelor oficiale, din imprudență și, ar putea fi trasă la răspunderea disciplinară pentru erorile comise la ducerea lucrului de secretariat, sau, conținutul Deciziei privind scoaterea la licitație și vinderea celor 3 loturi de pămînt era legal și corespundea întru totul, hotărîri adoptate de către consilierii acestui Consiliu la 23 septembrie 2008.

Referitor la învinuirea adusă prin rechizitoriu lui Tanasev T. în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal, nu și-a găsit confirmare, deoarece inculpatul prin acțiunile sale, nu a cauzat nici careva daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, cu atît mai mult că, terenul cu suprafața de 22 ha face parte din extravilanul localității și nu din intravilan. Mai mult că, nici statul, nici careva persoane fizice sau juridice, nu au fost recunoscute în calitate de părți vătămate sau părți civile.

Astfel, o condiție obligatorie a răspunderii penale pentru depășirea limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege este necesar de a fi prezentă legătura directă între acțiunile făptuitorului, ca persoană cu funcție de demnitate publică, competențele lui, date prin lege, și urmările survenite.

Semnarea contractelor de arendă ține anume de competența unui reprezentant al primăriei, inclusiv și a primarului, iar cu referire la speță – semnarea contractului de arendă ținea de competența primarului Tanasev Tudor, sau, conform prevederilor stipulate la lit.n) alin.(1) art.29 din Legea privind administrația publică locală nr. 436 din 28.12.2006 potrivit atribuțiilor stabilite prin lege - *primarul semnează actele și contractele încheiate în numele colectivității locale.*

Instanța de fond nu a motivat dacă inculpatul Tanasev T., care exercita funcția de primar al s. Holercani, r-nul Dubăsari, a avut sau nu dreptul să semneze careva contracte, însă a supus doar probării superficiale a faptului că primarul Tanasev T. a semnat un contract de arendă fără a avea la mîna o careva decizie a Consiliului local.

Prin urmare, nici nu poate fi vorba despre vre-o careva faptă de depășire a atribuțiilor de serviciu din partea lui Tanasev T., deoarece, fapta săvârșită de către acesta nici nu conține semnele componente ale acestei infracțiuni.

Nu a fost supuse probării care sunt consecințele prejudiciabile aduse de către inculpat.

Conform prevederilor art. 126 alin.(2) Cod penal, *caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei.*

Contrar acestor prevederi legale, instanța de fond nici nu a supus probării un eventual fapt de cauzare a unor daune considerabile intereselor publice sau altor drepturi și interese legitime ale persoanelor fizice și juridice.

Mai mult ca atât, instanța, reieșind din concluzia invocată în partea descriptivă a sentinței, și anume: - *dacă contractul ar fi derulat toți cei trei ani prevăzuți, atunci bugetul local ar fi fost prejudiciat cu o sumă de peste 50000 lei*", în mod nejustificat a făcut trimitere la un posibil venit ratat după descoperirea infracțiunii și cercetarea acesteia.

La fel, instanța de apel a constatat cu certitudine, că aceste 3 terenuri nu erau folosite de către Primăria Holercani, ele erau paragină și rîpi, iar în urma vînzării lor, Primăria ar fi primit sume considerabile de bani, iar aceste terenuri, inutile pentru necesitățile Primăriei, ar fi fost redresate de cumpărători, și el ar fi putut aduce folos ecologiei și în genere, tuturor locuitorilor din s. Holercani.

Totodată, a fost menționat că de fapt, prin acțiunile sale, Tanasev Tudor a comis doar o încălcare de procedură la încheierea contractului nominalizat, fără a cauza real careva daune intereselor publice ori drepturilor și intereselor legitime ale persoanelor fizice ori juridice.

Astfel, în acțiunile lui Tanasev T. nu se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute la art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal.

6. Împotriva hotărîrii nominalizate a declarat recurs ordinar acuzatorul de stat, care invocînd ca temei de drept prevederile art. 427 alin.(1) pct.6) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea deciziei instanței de apel cu menținerea sentinței instanței de fond, deoarece apelul apărătorului în

interesele inculpaților greșit a fost admis. În argumentarea recursului, recurentul a invocat că vina inculpaților este dovedită prin probele administrate în cadrul urmăririi penale și cercetate în ședințele de judecată, însă care nu au fost apreciate de către instanța de apel la justa lor valoare. Organul de urmărire penală și instanța de fond corect au stabilit circumstanțele incriminate înculpaților prin rechizitoriu. Inculpatul Tanasev T. vina în comiterea infracțiunilor incriminate nu a recunoscut, iar analizând declarațiile lui Sandu M. s-a stabilit, că ultima recunoaște vina parțial și anume, că îndeplinind funcția de secretar al Consiliului sătesc Holercani, a schimbat decizia nr. 4/4 din 23.09.2008, în care a introdus alte date, decât acelea indicate în prima decizie nr. 4-4 din 23.09.2008. A hotărât să schimbe textul acestei decizii fără a convoca ședința consiliului, care să-i dea o aprobare în acest sens.

Consideră, că instanța de fond corect a concluzionat, că dacă admitea afirmația inculpaților precum că bunul imobil cu numărul cadastral 3835100.410 putea fi confundat cu conturul 56, în sensul că factorii de decizie din cadrul primăriei și consiliului să creadă că terenul face parte din conturul 56, atunci celelalte două terenuri, individualizate cu numerele cadastrale 3835109.102 și 3835109.103, nicidecum nu puteau fi confundate cu careva terenuri din conturul 56, pe hartă fiind foarte clar menționat că acestea fac parte din sectorul 109, situate la hotar cu s. Marcăuți. Prin urmare, instanța corect a conchis că nu poate fi admis argumentul inculpaților precum că, atunci când s-a pus în discuție vinderea terenului public din extravilanul satului cu conturul 56, s-a avut în vedere vinderea a trei terenuri și nu a unui singur.

La fel, instanța de apel a pus la baza deciziei declarațiile martorilor care au fost apreciate critic de către instanța de fond și anume declarațiile lui Porubin P., Chiriac M., Ticu S., Bejan O., Marinuța T., Șeptelici I., care permanent se încurcau în declarații. Martorii își aduceau aminte doar careva chestiuni mai favorabile pentru inculpați, iar în rest spuneau că nu țin minte.

La judecarea cauzei s-a stabilit faptul falsificării intenționate de către Sandu M. a deciziei luate de consilierii locali la 23.09.2008, și anume faptul că dacă nu exista scopul de a fi folosită această decizie de către primarul Tanasev T., nu exista și scopul falsificării. Astfel, nu era careva sens pentru ca Sandu M. să falsifice decizia consiliului local, fără a avea acordul prealabil al

primarului de a o folosi.

Prin probele prezentate la dosar a fost demonstrat că prin acțiunile sale Sandu M. a săvârșit – falsificarea deciziei nr. 4/4 din 23.09.2008, iar Tanasev T. – folosirea aceleiași decizii false pentru încheierea contractelor menționate.

Referitor la învinuirea adusă lui Tanasev T. în baza art.328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal acuzatorul de stat a menționat că au fost prezentate suficiente probe care, în opinia lui, confirmă vinovăția acestuia, iar instanța de apel nu a făcut o analiză detaliată a lor în raport cu circumstanțele cauzei, limitându-se la enumerarea lor în decizia contestată.

Potrivit art.2 alin.(7) al Legii nr.91 din 05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, concesionarea, darea în arendă și locuțiunea terenurilor se fac prin licitație publică. Pot fi încheiate contracte directe doar cu proprietarii construcțiilor amplasate legal pe teren pînă la intrarea în vigoare a prezentei legi. Astfel, luarea deciziei de acordare a terenurilor în arendă ține de competența consiliilor locale și nu a primarului.

Prin urmare, terenurile se dau în arendă, în baza deciziei consiliului local, prin intermediul licitațiilor, și nici de cum în competența primarului nu este prevăzut dreptul de a încheia contracte de arendă fără decizia consiliului local și calcularea plății de arendă, fapt ce demonstrează că primarul Tanasev T. a depășit atribuțiile sale de serviciu.

7. Judecînd recursul ordinar declarat în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, Colegiul penal lărgit consideră că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecînd recursul, instanța de recurs este în drept de a-l admite, cu casarea hotărîrilor atacate, să rejudece cauza și să pronunțe o nouă hotărîre, dacă nu se agravează situația condamnatului.

Potrivit alin. (2) art. 424 Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor prevăzute în art. 427, fiind în drept să judece și în baza temeiurilor neinvocate, fără a agrava situația condamnatului.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărîrile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Prevederile art.113 Cod penal, stipulează că calificarea oficială a

infracțiunii se efectuează la toate etapele procedurii penale de către persoanele care efectuează urmărirea penală și de către judecători, iar noțiunea de calificare a infracțiunii cuprinde determinarea și constatarea juridică a corespunderii exacte între semnele faptei prejudiciabile săvârșite și semnele componenței infracțiunii, prevăzute de norma penală.

Totodată, Colegiul menționează că la calificarea acțiunilor inculpaților în baza art. 361 alin. (2) lit. b) Cod penal, "*săvârșirea infracțiunii de două sau mai multe persoane*", instanțele de fond și de apel au admis eroare de fapt, și anume discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține, urmată de o încadrare juridică greșită, din care considerente hotărârile nominalizate urmează a fi casate în această parte.

Colegiul penal lărgit constată, că probele administrate în cauză dovedesc incontestabil că sunt întrunite elementele infracțiunii de „*confeccionarea, deținerea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații*” prevăzută de art. 361 alin.(1) Cod penal, însă nu în forma calificată atât de organul de urmărire penală la înaintarea învinuirii, cât și de instanțele judecătorești la examinarea cauzei : “*alin.(2) lit.b) - confeccionarea, deținerea sau folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații, săvârșite de două sau mai multe persoane*”.

Săvârșirea infracțiunii de “*două sau mai multe persoane*”, ca o circumstanță agravantă, poate fi incriminată persoanelor trase la răspundere penală doar în cazul în care, două sau mai multe persoane, săvârșesc aceeași faptă, dar nu când aceste persoane săvârșesc fapte diferite.

Autorul infracțiunii este persoana care săvârșește în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală.

În raport cu ceilalți participanți, autoratul se deosebește prin caracterul său esențial și necesar, contribuția căruia constând tocmai în săvârșirea acțiunii sau inacțiunii care constituie latura obiectivă a infracțiunii. Autoratul poate exista de sine stătător, fiindcă fapta prevăzută de legea penală poate fi săvârșită fără să fie necesare alte contribuții. Când autorul a săvârșit infracțiunea împreună cu alți participanți, contribuția acestuia se caracterizează prin faptul că a realizat în mod nemijlocit fapta prevăzută de legea penală.

Coautori sunt persoanele care au cooperat ocazional și în baza unei legături subiective cu acțiuni de executare, la comiterea în comun a aceleași fapte prevăzute de legea penală. În caz de coautorat, unul din coautori poate realiza numai o parte a acțiunii infracționale, iar altul – cealaltă parte a ei, și în acțiunile fiecăruia va fi o infracțiune consumată sub formă de coautorat.

Pentru existența coautoratului trebuie să se constate că cel puțin doi participanți la infracțiune au săvârșit în mod nemijlocit fapta infracțională.

În cazul infracțiunilor la care *se prevede în conținutul lor legal un anumit mobil sau scop*, trebuie ca fiecare coautor să acționeze datorită acestui mobil și să urmărească acest scop, nu numai unul dintre ei, dar toți făptuitorii trebuie să îndeplinească această cerință legală.

Dacă legătura subiectivă se realizează ulterior consumării infracțiunii, nu mai există coautorat, precum și dacă fiecare inculpat acționează independent și în momente diferite.

Prin urmare instanțele judecătorești au dat o calificare greșită în ce privește calificativul alin.(2) lit.b) al art. 361 Cod penal – *“săvârșit de două persoane”*, deoarece în speță inculpaților le-a fost incriminată fapte diferite și anume pentru Sandu M. fapta de confecționarea unui document oficial fals, iar lui Tanasev T. – folosirea unui document oficial fals.

Mai mult că, atât în cadrul urmăririi penale, cât și în ședințele instanțelor judecătorești inculpata Sandu Maria a comunicat că la ședința Consiliului local Holercani din 23.09.2008 a fost pus în discuție mai multe întrebări, printre care și vinderea terenului public din extravilanul satului conturul 56 și anume despre terenurile numite în localitate ca *“Budăi”*, *“Șorcovi”* și *“De lângă râpa la hotar cu s. Marcăuți”*, care a fost votată de consilieri prin majoritatea voturilor, unde s-a decis de a scoate la licitație, terenul nominalizat. Aceste trei denumiri de terenuri au fost discutate ca un singur teren. La întocmirea procesului-verbal nr. 4 din 23.09.2008, dînsa a greșit și a scris 20 ha, dar trebuia mai mult. Ulterior, depistînd greșeala, din propria inițiativă a întocmit o altă decizie, în privința acestui teren, compusă din 3 parcele separate, cu suprafața totală aproximativ 39 ha. Deoarece nu avea experiența în funcția de secretar al Consiliului local, nu a cunoscut că trebuia să solicite Direcției Control Administrativ și Revizie prima decizie nr.4/4 din 23.09.2008 întocmită de ultima greșit, pe care a expediat-o și că urma să expedieze ultima decizie perfectată cu datele corecte cu același număr.

Responsabil de executarea acestei decizii a fost numit primarul Tanasev T., care nu a cunoscut că dînsa în prima decizie nr. 4/4 din 23.09.2008 a scris greșit suprafața de 20 ha și cu el nu a avut nici o înțelegere de substituie a deciziei cu date greșite prin cea cu datele corecte.

În consecință, Colegiul penal conchide că, acțiunile lui Sandu Maria și Tanasev Tudor urmează a fi reîncadrate din prevederile art. 361 alin.(2) lit.b) Cod penal în cele ale art. 361 alin.(1) Cod penal, adică, *confeccionarea, deținerea și folosirea documentelor oficiale false, care acordă drepturi sau eliberează de obligații*".

Totodată, instanța de recurs menționează că, sancțiunea art. 361 alin.(1) Cod penal, prevede amendă în mărime de pînă la 300 unități convenționale sau muncă neremunerată în folosul comunității de la 150 la 200 de ore, sau închisoare de pînă la 2 ani, iar în conformitate cu art.16 alin.(2) Cod penal, infracțiuni ușoare se consideră faptele pentru care legea penală prevede pedeapsa maximă cu închisoare pe un termen de pînă la 2 ani, inclusiv.

Conform prevederilor art. 60 alin. (1) lit. a) Cod penal, persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua săvîrșirii infracțiunii ușoare a expirat 2 ani pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii instanței de judecată.

Potrivit materialelor dosarului fapta prevăzută de art. 361 alin.(1) Cod penal a fost comisă de către M. Sandu și T. Tanasev la 23 septembrie 2008, prin urmare, din ziua săvîrșirii infracțiunii pînă la data rămîinerii definitive a hotărîrii judecătorești – 05 noiembrie 2013, a expirat mai mult de 2 ani, temei care atrage necesitatea de a înceta procesul penal în baza acestei legi în privința inculpaților, cu liberarea lor de răspunderea penală, pe motivul expirării termenului tragerii la răspunderea penală.

7.1. Cu referire la achitarea lui Tanasev T. de sub învinuirea adusă în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal, instanța de recurs constată că, potrivit rechizitoriului lui Tanasev Tudor i-a fost incriminat faptul că *"exercitînd, în baza hotărîrii Judecătoriei Dubăsari din 19 iunie 2007, funcția de primar al s. Holercani, r-nul Dubăsari, fiind, în conformitate cu prevederile art 123 alin.(3) Cod penal, persoană cu funcție de demnitate publică, căreia prin alegere și stipularea legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcției autorității publice, a acțiunilor administrative de dispoziție și organizatorico-ecologice, în perioada lunii iulie 2010, avînd scopul de a favoriza darea în arendă a bunului proprietate publică amplasat în conturul nr. 56 a zonei cadastrale nr.3835,*

situat în intravilanul s. Holercani, r-nul Dubăsari, de către ÎM „Laef Tobacco Grower” SRL, și-a depășit atribuțiile de serviciu în următoarele circumstanțe.

La 07 iulie 2010, Tanasev Tudor, contrar prevederilor art.4 alin.(5) din Legea privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului nr. 1308 din 25 iulie 1997, care prevede procedura de depunere a solicitării privind obținerea dreptului asupra terenului din proprietatea publică, în lipsa cererii ÎM „Laef Tobacco Grower” care urma să fie înregistrată în cancelaria Primăriei, precum și încălcând prevederile art. 14 alin.(2) lit.c) a Legii nr. 436 din 28 decembrie 2006 cu privire la administrația publică locală, care prevede că consiliul local are următoarele atribuții – darea în arendă a bunurilor domeniului public al statului, în condițiile legii, în lipsa deciziei Consiliului local, a încheiat cu ÎM „Laef Tobacco Grower” un contract de arendă, fără număr, a terenului cu suprafața de 22 ha, amplasat în conturul 56 a zonei cadastrale nr. 3835, la prețul de 2 200 lei anual.

Tanasev T., stabilind unilateral în contractul de arendă funciară din 07 iulie 2010 prețul arendei de 2200 lei, care a fost calculat incorect cu încălcarea prevederilor art. 10 al Legii nr. 1308 din 25 iulie 1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului.

Prin acțiunile sale Tanasev T. a comis infracțiunea prevăzută de art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal - *depășirea atribuțiilor de serviciu, săvârșită de către o persoană cu demnitate publică soldate cu urmări grave, însă nu i-a fost incriminat* un semn obligatoriu **cauzarea daunelor în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.**

Astfel, o condiție obligatorie a răspunderii penale pentru depășirea limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege este necesitatea prezenței legăturii directe între acțiunile făptuitorului, ca persoană cu funcție de demnitate publică, competențele lui, date prin lege și, urmările survenite – care sunt semne ale laturii obiective a componenței de infracțiune.

Colegiul atestă că, potrivit sentinței, inculpatul a fost condamnat pentru depășirea în mod vădit a limitelor drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzare de daune în proporții considerabile intereselor publice soldate cu urmări grave, însă instanța nu a stabilit mărimea concretă a acestui prejudiciu, dar cu aproximație a estimat valoarea acesteia (de cel puțin 9120 lei) și a concluzionat să au fost cauzate prejudicii în proporții considerabile intereselor publice, neavînd în rechizitoriu un asemenea semn obligatoriu a

laturii obiective.

Însă, prin rechizitoriu lui Tanasev T. i-a fost incriminat doar două semne calificative ale infracțiunii prevăzute la art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal, și anume –*“săvârșite de o persoană cu demnitate publică”* și *“soldate cu urmări grave”*, astfel nefiind nominalizate proporțiile considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Legiuitorul nu arată în mod explicit căror interese publice li se aduc daune, dar indică clar proporțiile considerabile ale acestora. Prin urmare daunele aduse intereselor publice prin infracțiunea de depășirea atribuțiilor de serviciu pot fi atât de ordin patrimonial, cât și nepatrimoniale.

Prin *“daune în proporții considerabile cauzate intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice”*, se înțelege după caz:

- vătămarea ușoară sau medie a integrității corporale sau a sănătății,
- leziunile corporale care nu implică un prejudiciu pentru sănătate,
- daunele materiale care nu ating proporțiile mari.

Determinarea și evaluarea daunelor diferă de la caz la caz și urmează să fie apreciate în raport cu fiecare faptă în parte, inclusiv împrejurările concrete ale cauzei, valoarea pagubelor, ș.a.. În cazul daunelor patrimoniale produse, urmează să se țină cont de valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru partea vătămată, starea materială și venitul acesteia, precum și alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a părții vătămate.

Mai mult că în speță, nici statul, nici careva persoane fizice sau juridice, nu au fost recunoscute în calitate de părți vătămate sau părți civile, precum și nu a fost înaintată acțiune civilă.

Astfel, instanța de recurs constată ca întemeiată concluzia instanței de apel referitor la achitarea de sub învinuirea adusă lui Tanasev Tudor în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal, pe motiv că fapta lui nu întrunește elementele infracțiunii.

Colegiul penal consideră că recursul declarat de procuror urmează a fi admis, cu casarea parțială a sentinței primei instanțe și deciziei instanței de apel, cu pronunțarea unei noi hotărâri.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin.(1) pct.2) lit.b), c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit

DECIDE:

Admite recursul ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Vitalie Călugăreanu, casează partial sentința Judecătorei Dubăsari din 15 august 2013 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 noiembrie 2013, în latura penală, rejudecă cauza și pronunță o nouă hotărâre după cum urmează.

Acțiunile lui *Tanasev Tudor Vasile* și *Sandu Maria Petru* se reîncadrează din prevederile art. 361 alin. (2) lit.b) Cod penal în cele ale art. 361 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în conformitate cu prevederile art. 60 alin.(1) lit.a) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de atragere la răspundere penală.

Se menține achitarea lui *Tanasev Tudor* în baza art. 328 alin.(3) lit.b), d) Cod penal.

Decizia este irevocabilă, pronunțată în ședință publică la 24 iunie 2014, ora 09⁵⁰.

Președinte

Petru Ursache

Judecători

Constantin Alerguș

Ghenadie Nicolaev

Iurie Bejenaru

Vladimir Timofti